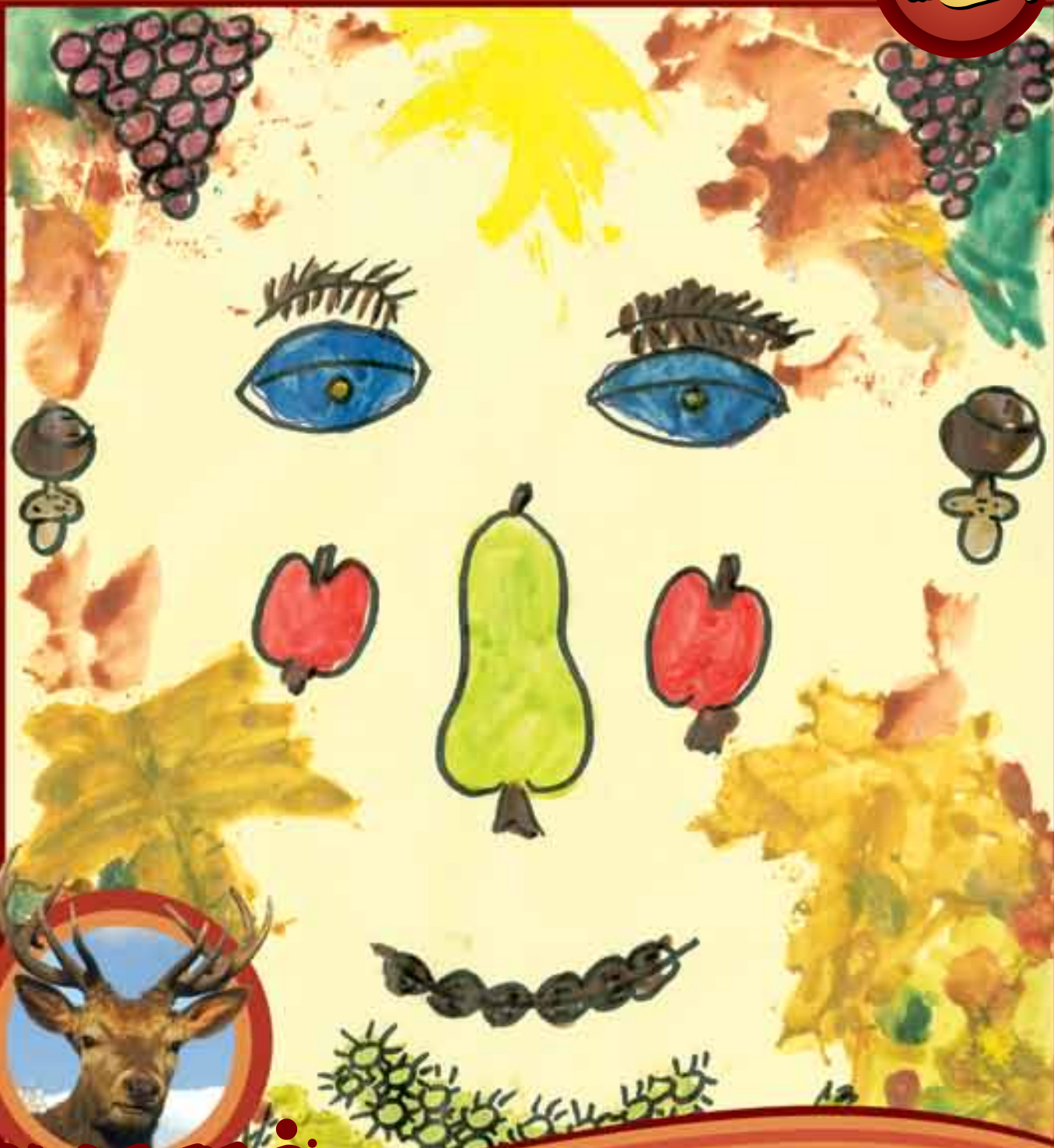

2010. OKTÓBER • LIV. ÉVFOLYAM • 614. SZÁM

NARSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP

10.

POSZTER:

LEGYÜNK SZÁNTÓVETŐK • SZARVASLESEN • ZILAHON SZÜLETTEM

BALÁZS IMRE JÓZSEF

A Hold mögött

A Hold előtt fellegek,
Hullatják a cseppeket.

A Hold mögött csillagok,
Rejtett égi csónakok.

A Hold elé fölmegeyek,
Felhőket rendezgetek.

A Hold mögé elbújok,
Csónakázni indulok.

LÁSZLÓ NOÉMI

Kérdezgető

Mi a meggy? Mi a mag?
Melyik volt hamarabb?
Magmeggyek? Meggymagok?
Mag vagyok?
Meggy vagyok?

Mi a szem? Mi a por?
Porszemet hogy sodor
ezerfelé a szél?
Hol repül?
Hova ér?

Mi a bű? Mi a báj?
Bűbájos messzi táj,
holnapra hol leszel?
Megmaradsz?
Elveszel?

Meggymagok, porszemek:
itt leszek, ott leszek,
zöld alatt, kék felett,
ég veled,
ég veled.

CSEH KATALIN

Titok

Titok lakik a szívemben,
ha jön az éj, messze lebben,
álmok selymén suhan,
mint a madár, hussan...
Reggelre visszaszáll,
mindig hazatalál.

Titok lakik a szívemben,
ha jön az éj, szárnya rebben,
foszforeszkál csillag-zsebben.

Volt egyszer egy tengerész (2.)

Aztán, valahogy úgy történt, hogy mégsem sírt a tengerészkapitány, csak annyit mondott:

– Hjjj – de azt olyan nagyon sóhajtotta, hogy annak erejétől a folyón haladó vitorlások előbbre siklottak, felborzolódott a vadkacsák búbja, és cikcakkosan repültek a sirályok.

Kicsit meg is ijedt ettől a kapitány, jobbnak látta lesétálni a hídról, nehogy még a végén felforduljon a világ az ő nagy sóhajtozásától.

Aztán, ahogy ott imbolygott a platánfák alatt, egy embert látott, aki nagy fazakában valami pálcára tűzött, fehér puhantságokat növesztett, és így kiabált: vattacukrot vegyeneek, noo, vattacukrooot. Szépek voltak ezek az egyre növekvők, s ahogy ott állt a kapitány ebben a gyönyörűségben, ismét mondania kellett, hogy:

– Hjjj.

Mondta, leejtett vállal, mint akire ráült két súlyemelő – s már szálltak is kifelé a vattacukros ember fazakából, szét a világba a szálazott cukorpuffok.

S ahogy szálltak, alattuk állva eszébe jutott a kapitánynak, hogy elfelejtette magával hozni a kicsi, narancssárga halat, most ő is láthatná a repülő szépeket, sóhajtott ezért ismét egyet a kapitány: Hjjj! S mire ezt elsóhajtotta, már repültek is a járda melletti kupacból az összegereblyélt száraz levelek, lett nagy kavarodás, sárgák-barnák kuszája, s abban a kuszában két utcaseprő rohant feléje, hadonászva seprűjével, hogy:

– Álló napja seperjük a járdát, erre idejön, és addig sóhajtozik, míg mindent teleborít a sóhaja száraz levéllel! Nna, megálljon csak, megsóhajtozzuk mi mindjárt!

Kicsit csodálkozott a kapitány, bár szíve szerint sokat csodálkozott volna, ott a platánok alatt, ahol a faágakon édes vattacukrok himbálóztak, a járdán pedig térdig gázolhatott bárki az őszi levelekben, de futnia kellett, igen-igen gyorsan, hogy el ne kapják a vicsorítva hadonászó utcaseprők, futott hát vissza a hídra, az ő hídbeli lakóhelyére.

Megetette a narancssárga halat, pizzamájába bújt, beledugta fejét a befőttésüvegbe, úgy mesélte Narancshalnak, mi is történt vele aznap.

A sóhajtozást valahol futás közben kiejthette magából, mert minden csendes volt, nem mozgott a világ.

Mátyás király vöröshagymán kapáltat

Senki nem becsülte úgy meg a dolgos, szántóvető embereket, mint igazságos Mátyás király.

Történt egyszer, hogy fényes udvarában nagy vendégséget csapott. Meghívta rá az ország legnagyobb urait. Pompás ételeket hordatott elébük, jó bort töltetett kupájukba. Áldották is az urak a bornak minden részét, csak a munkását nem.

Megszólalt erre Mátyás:

– Hát az a szegény munkás, aki a szőlőt kapálja, egy jó szót sem érdemel?

– Úgyan! Az nem nagy dolog – mondták az urak kevélyen.

– No, ha nem nagy dolog – vonta össze szemöldökét Mátyás –, gyertek ki holnap

hajnalban kapálni a szőlősbe. Majd kapálunk úgy, mint a szegény munkás szokott.

Így aztán ki is mentek másnap hajnalban, és kapáltak étlen egész a reggeliig. De bizony a reggelijük nem volt más, mint vöröshagyma és kenyér. Mikor ez megvolt, megint hajtották a dolgot délig. A déli harangszót alig hallották a gyomruk korgásától, de biza ebédre sem kaptak mást, mint vöröshagymát és kenyeret.

Alig várták az urak az estét. Éhesen, holtfáradtan mondták Mátyás királynak:

– Bizony az érdemli meg a bort és a jó ételt, aki a szőlőt megmunkálja.

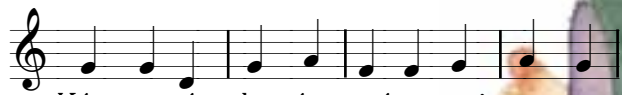
Érik a szőlő

É - rik a sző - lő, haj - lik a vesz - sző,

Bo - dor a le - ve - le.

Két sze - gény le - gény szán - ta - ni men - ne,

De nin - csen ke - nye - re.

Van vöröshagyma
A tarisznyába',
Keserű magába';
Szolgalegénynek,
Hej de szegénynek
De kevés vacsora.

Beregi népdal

CSILLAG ISTVÁN rajzai

TAMÁSI ÁRON

Apámmal szántottunk

A baj, ami a Cser-dombon történt, reggel örömmel kezdődött. Amikor enivalót tarisnyált nekünk anyám, egy darab szalonnával nagyanyám bévonult hozzánk, s azt mondta:

– Ezt is tedd oda nekik!

A szalonnával szívesebben indultunk a Cser-dombra, mintha ismét csak kenyeret és szilvát vittünk volna.

Mivel ötvékás volt a föld, s messze feküdt a falutól, szénát is vittünk, hogy a tehenek se legyenek késő estig eledel nélkül. Amikor megérkeztünk, a föld végiben a szénát apám az ekekabalára* dobta, melléje pedig leterítette az ujjasát, s az ujjasra rátette a tarisnyát. De úgy találta tenni, hogy szántás közben a szénától sohasem láttuk a tarisnyát.

Igen jól mállott a föld; s mivel a tehenek is érezték ezt, rendszeren és könnyen húzták az ekét. Én is vidámabb voltam, mint máskor, mert a jól haladó munka mellett űzhettem az eszemet a varjakkal is. Leereszkedtek a barázdába, előttünk és mögöttünk; s különösen a föld végiben kavarogtak sokat.

– Mennyi nagy varjú van! – mondtam is apámnak egyszer.

– Ott hadd legyenek – szólott apám, s ebből azt láttam, hogy nem haragszik a varjakra, de nem is szereti különösebben őket. Majd én is megszokom, amikor szántóvető ember leszek, gondoltam magamban.

Délre harangoztak. Apám a teheneket a járomból kifogta, s odament a nagy köteg szénához, hogy felrázva elejükbe vesse. De ahogy lehajolt, hogy megoldja a széna kötelét, azonmód egyszerre megállt, és merően nézett valamit.

Az arca olyan volt, mintha bámulna is, de meg is volna ütközve.

– Ott mi van? – kérdeztem.

– Baj – mondta kurtán.

Odafutottam: a tarisnya lapos volt az apám ujjasán. Ellenben az ujjason, mara-

dék morzsák között ott feküdt a kenyérnek a héja és az örvendetes szalonnából a bőr.

Valósággal elszörnyedtem.

– Megette valami! – mondtam.

Apám felállt, és zord szóval csak ennyit szólott:

– A te varjúid!

Rosszulesett, hogy egyetlen szóval a varjakat is rám fogta. Az éhség mellé ez olyan igazságtalanság volt, hogy elmentem onnét, és nagy szomorúsággal ráültem egy honcsok tetejére. Apám odaadta a szénát a teheneknek, majd ő is ráült az eke fájára, és rágyújtott.

Ketten kétfelé néztünk egy darabig a nagyvilágba; de ahol varjút láttunk, onnét még a fejünket is elfordítottuk. Amikor pedig a tehenek megették a szénát, akkor ismét befogott apám. És estig éhesen szántottunk, amiről én azt kívánom, hogy esék a varjak kárhozátára. Napnyugtakor horpac hassal és oly könnyedén lépegettünk hazafelé, mint aki csupa lélek.

Már közelítettünk otthon a házhoz, amikor apám így szólt:

– Aztán nagyanyádnak ne szólj!

(Részlet a *Bölcső és bagoly* című regényből)

* ekekabala, ekelő: V alakú fa, melynek segítségével az ekét a szántóföldre kihúzzák

Mesterségem címere

Földműves

Szántunk, vessünk, hogy jobban élhessünk... A földművelés az egyik legrégebb és legfontosabb munka: alapja, feltétele egész földi életünknek. Élelmet teremt az ember és a háziállatok számára, anyagot ruháinkhoz, fontos tárgyainkhoz.

A falvak lakóinak szerte a világon időtlen idők óta ez az alpmestersége, de félig-meddig földműves mindenki, aki földjén vagy háztáji kertjében növényt termeszt.

• Hogyan kezdődhetett?

A sorsára bízott ember kezdetben a vadon termett magokat, gyökereket, bogyókat gyűjtögette. Közben figyelt, és próbálkozott. Elleste a természet ritmusát, törvényeit. Kitépte a haszontalan növényt, hogy jobban növekedjék a hasznos. Kővel, bottal fellazította,

Üdv rád és házad népére,
te jó szántóvető.
Te mindig szívesen fogadsz,
miként a nyáridő.

Bach: Parasztkantáta

Hogy hívják még
a földművest?

ta, majd megöntözte a földet, kiválogatta a legszebb magvakat, és elvetett belőlük minél többet. Ágyat vetett a magnak, hogy jól aludjon, erőben ébredjen: megszületett az első ágyás.

• **Mag, mag, búzamag, benne aluszik a nap.** A régiek tudták, hogy a nap melege érleli, a hold ereje növeli a növényt. A naptól a Teremtő, a búzaszemről Jézus arca mosolygott rájuk. Imával, szertartásokkal kérték Isten segítségét a jó termésért vívott küzdelemben. Égiek és földiek hajdani összhangját idézik magyar szavaink: Teremtő, teremt, terem, termő, termés, nő, növény, növel, nevel, növeszt, növekedik.

Föld, föld, föld,
fekete barátom,
őrizd meg a magot,
legyen búza nyáron!

Szél, szél, szél,
jégcsap-ujjú vándor,
kerüld a vetésem
jövet téli táncból!

Hó, hó, hó,
felhő könnyű lánya,
földem takaróval
borítsd, fagy ne járja!

Nap, nap, nap,
föld, ég arany-anyja,
meleget, életet
lehelj minden magba!
(Tarbay Ede)

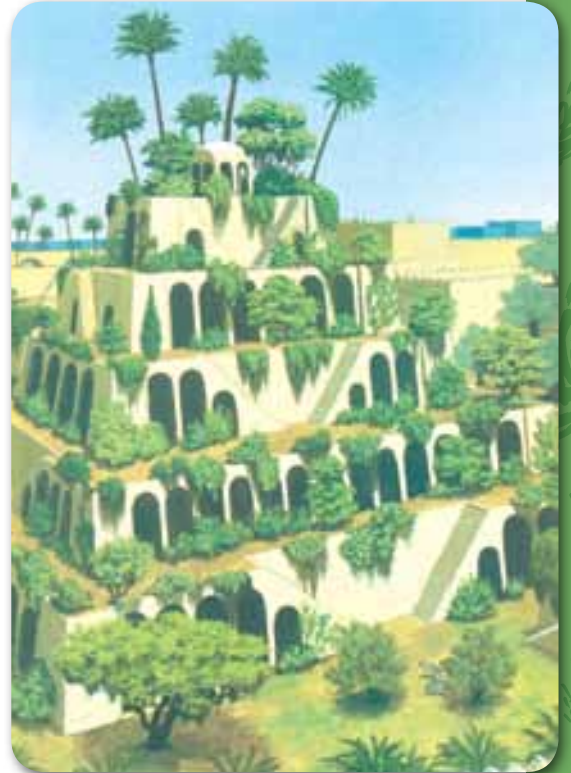

- **Vizet, vizet, mert meghalok!** – kiált Világszép Nádszálkisaszony, és kiált szinte minden növény a kaktuszon, bogáncson kívül. Meg is kapja olvadó hóléből, esőből, kánából vagy modern **öntözőrendszerekből**. De a rizsnek ez korántsem elég: palántáját vízbe kell ültetgetni, s aratásig vízben fejlődik, akárcsak a nád, a gyékény.

- Az öntözés csodái a **babiloni függőkertek**. Kr. e. 600-ban II. Nabukodonozor perzsa király építtette őket felesége számára, aki az Eufrátesz folyó síkságáról szülőföldjére, a dús lombú hegyek közé vágyott. Ezeket idézték a 40 méter magas, épített teraszok, melyekre fákat, bokrokat, virágokat telepítettek. Taposómalom és vödörösor segítségével rabszolgák juttatták fel a

folyó vizét a legfelső teraszra, ahonnan patakok, vízések csordogáltak alá, vidítva és öntözve a zöld piramist.

- A mai Mexikó területén, 650 évvel ezelőtt, az **aztékok veteményes kertjei**, a csinampák a Texcoco-tó vizén úsztak, így sohasem szenvedtek az aszálytól. Az aztékok a szittyóra földet hordtak, cölöpökkel, ágakkal megerősítették, trágyával, iszappal termékenyebbé tették.

- **Vetsz, vagy ültetsz?** Nem mindegy, ne keverjük hát, még akkor sem, ha első hallásra nem érezzük a különbséget. Nyelvünk pontosan kifejezi, sőt elmeséli: vetni, dobni, szórni ezrével a magot lehet, egyenként ültetni pedig a palántát. Ejtsd ki a szót: **vet**, és szinte látod – no nem a magot potyogtató vetőgépet, hanem a földművest, amint kimért léptekkel halad a frissen szántott földön, és a vállán átkötött abroszból, vászontarisznyából hinti, veti a magot: *Áldd meg, szaporítsd meg, édes Jóistenem...* S ha kimondod: **ültet**, látod asszonyát is, amint hajladozva, gyökérszoknyás, levélke-kontyos kis palántákat ültet egyenként, szép sorjába: *Ülj meg itt, a föld ölében, növekedj, gyarapodj szépen.* Ez volt a dolgok rendje hajdan: a gabonaféléket kint, a földeken a férfi, a zöldségeket, fűszereket, virágokat a ház körül az asszony termelte meg.

Gyom. Sorolj még szavakat, amelyek ugyanezt jelentik.

● **Az aratás** nehéz de örömteli munka. Az ősidőkben fogazott csont, aztán fa, majd fém **sarlóval** vágták le a gabonát. A marokszedéshez még nemrégiben is sarlót használtak. Az **ókori egyiptomi aratást** bemutató két képről kiderül, hogy csak a kalászt vágták le, állatokkal csépeltek, nyomtatták, az asszonyok magasból aláhullatva szelelték, választották el a pelyvát a gabonától. Az előtérben a férfiak nádkévé-t cipelnek. Ebből készült a papirusz.

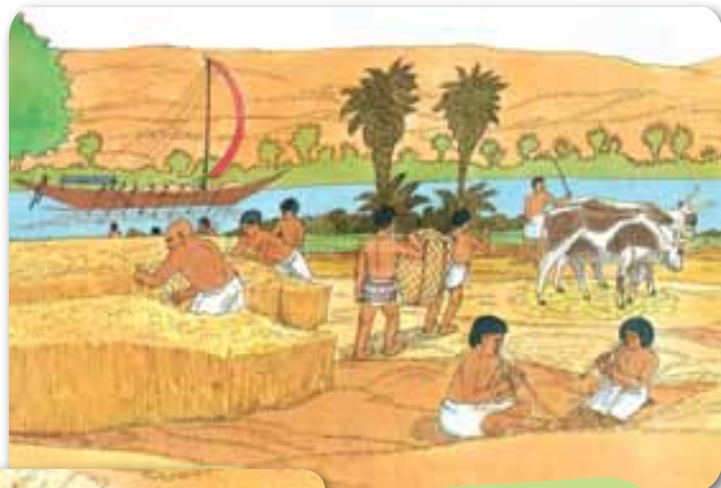
Zöld vagyok tavasszal, nyáron pedig sárga, fehérén kerülök malomban a zsákba...
Mi az?

Hegyen-völgyön táncot jár, hazaviszik, szegen hál...
Mi az?

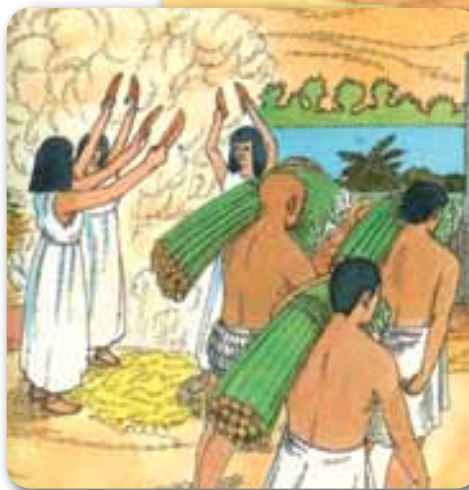
Hogy hívják és mire használják a búza szárát?

● A bottal való földtúráshoz képest óriási találmány volt **az eke**, mely először fából, majd vasból készült, kezdetben maga az ember, majd ökör, ló, végül traktor húzta. Képünk azt mutatja be, hogyan szántott, kapált, vetett 3000 évvel ezelőtt az **ókori görög földművescsalád**. A kisebb földet, kertet nem szántják, hanem **felásák**. A boronával, a kiskertben pedig a **gereblyével** tovább puhítják, egyengetik a földet, és betakarják az elvetett magot. Régen **kapálták**, ma inkább **gyomirtóval védik** a fejlődő növényt.

Mi a marokszedés, kik végzik?

● **A kelták** 2800 évvel ezelőtt fejlett kultúra hordozói voltak szerinte Európában. Tőlük tanulta a többi nép a **lópatkolást**, ők fedezték fel a **kaszát** és egy különös **arató-eszközt**, a **vallust**. Az állat nem húzta, hanem tolt a kerekeken gördülő dobozt, melynek alsó peremén fésűszerű, éles penge volt. A levágott gabona a dobozban gyűlt össze.

- Fekete földben terem a jó búza.
- Sovány földön silány az aratás.
- A földet a gazda lábnyma hizlalja.
- Szántatlan földön gazt aratnak.

● Ma egyetlen gép aratja és csépeleli a gabonát. **A hatalmas farmokon, gazdaságokban** a növénytermesztés minden mozzanatát **gépek végzik**. Ennek van előnye és hátránya is. Igaz, hogy könnyebb így a munka, de kevesebb embernek jelent megélhetést, és az üzemanyag, a sok növényvédőszer szennyezi a környezetet, rontja a termés minőségét.

● Mohó korunk a régi eszközökkel együtt az elődök tudását is eldobja. Bölcs, mértéktartó, **környezetvédő gazdálkodás helyett** önző, pusztító hajsza folyik a **gyors haszonért**. A termőföld tönkremegy, elhasználódik, elszivatagosodik. Az árterületeket lecsapolják, a folyókat szabályozzák, ezért pusztítanak oly gyakran árvizek.

Falun unalmas az élet.

A földművesmunka nem is szakma, mindenki ért hozzá.

Tévedsz. Ki minek nem mestere, hohó-ra annak.

A város zsúfolt, szennyezett. A falu nyugodt, tiszta.

Péter

Ez a munka túl fáradtságos.

Minden munka könnyű, ha örömmel végezzük, és nehéz, ha nincs kedvünk hozzá.

Útálok hajnalban kelni.

Ha korán fekszel, korán is ébredsz, együtt a nappal, a madarakkal.

Sokat dolgozom kevés pénzért?

Ez a világ hibája. Változtassunk rajta, különben éhen hal az emberiség.

Lekicsinylés van abban, ha falusinak, parasztnak neveznek.

Ez buta előítélet. A parasztemberek őrzik értékes hagyományainkat, munkájuk létfontosságú, életerejük jövőnk alapja.

Pál

A tisztesség és az élet törvénye úgy kívánja, hogy Péter és Pál vitájából Pál kerüljön ki győztesen. A gyár nem pótolhatja a termőföldet. Az ember feltalálta a műanyagot, a műtrágyát, a műlisztet, de mindenikről kiderült, hogy egészségtelen. Ha élni akarunk, vissza kell térnünk a természeteshez. Vissza kell adnunk rangját, becsületét a szántóvetőnek, aki a teremtő nappal, a földdel, a vízzel, a levegővel szövetségben tiszta búzát, életet tesz asztalunkra. Legyünk földművesek!

Zsigmond Emese

Vadat úzni feljövének
Hős fiai szép Enéhnek:
Hunor s Magyar, két dalia,
Két egytestvér, Ménrót fia.

Már a nap is lemenőben,
Tüzet rakott a felhőben;
Ők a szarvast egyre úzik, –
Alkonyatkor, im, eltűnik.

Szellő támad hűs hajnalra,
Bíborodik az ég alja;
Hát a szarvas nagy-merészen
Ott szökdécsel, túl a vízen.

Szóla Hunor: itt maradjunk!
Tanyát verjünk; itthon vagyunk;
Selyem a fű, édes a víz,
Fa-odúból csöpög a méz.

Hunor ága hún fajt nemzett,
Magyaré a magyar nemzet.
(Arany János)

DEÁK FERENC rajza

Volt egy öreg apó,
Volt néki, volt néki
Kilenc szép szál fia.
Nem nevelte őket
Semmi mesterségre,
Csak erdőket járni,
Csak vadat vadászni.
És addig-addig
Vadászgattak, addig:
Szarvassá változtak
Ott a nagy erdőben.
És az ő szarvuk
Ajtón be nem térhet,
Csak betér az völgyekbe;
A karcsú testük
Gúnyában nem járhat,
Csak járhat az lombok közt;
A lábuk nem lép
Tűzhely hamujába,
Csak a puha avarba;
A szájuk többé
Nem iszik pohárból,
Csak tiszta forrásból.

(Kolinda, gyűjtötte
Bartók Béla)

Amott keletkezik egy kis kerek pázsit,
Abban legelészik csodafiú szarvas.
Csodafiú szarvasnak ezer ága-boga.
Ezer ága-bogán ezer misegyertya.
Gyújtatlan gyulladjék, oltatlan aludjék!
(Regösének)

ÁPRILY LAJOS

Az irisórai szarvas

Virradt. A fákra egyre csendesebben rivallt alá a mély felhő-torok.
Gáncsot vető boróka-rengetegben akadtak rá a csorda-pásztorok.

A gornyikhoz levitte nemsokára tarkóra vetve egy szilaj csobán,
s megvult az alku egykettőre: ára egy korty fenyővíz s egy marék dohány.

A simmentali borjának fogadta fakorlátos, legeltető helyen,
tőgyén mohón csüngött az istenadta,
és elfeledte, hogy testvértelen.

És elfeledte a futó erecskét,
amely bukfenceket kacagva hányt,
s mely hús homályba fogta gyenge testét,
el a zuzmószakállú ősmagányt.

És elfeledte a forrás kis odvát,
amelynek tükre csábító titok,
s ha eltikkadva meg-megszomjazott, hát
napverte, langyos vályúból ivott.

Kristály-tükörben nem láthatta mását,
mikor a szarva büszkén ütközött,
meg nem sejtette büszke származását,
és borjúnak nőtt fel borjak között.

És lett pompás agancsú háziállat,
vadász-szívekbe dobbantó remek,
s csudálva nézte, rajta mit csudálnak
csudálkozó kiránduló-szemek...

De nyárutón, mikor a kék havasról
omlott a köd, s leszállt az ősz vele,
beláthatatlan, ködruhás magasból
szarvasbögés bűgött a völgybe le.

S akkor: párát zihált remegve szája,
idegen lett palánkossal otthona,
idegen lett testvére, mostohája –
s a ködbe hördült, mint az orgona.

Szárnya kél a fehér homoknak,
a völgyben szarvasok robognak.
Jönnek a szél-árka völgyből, egyre többen,
száz meg még több nyargal egy-seregben.

A szittyós itatón megállnak,
szarvaik kék eget kuszálnak.
Egy vén bika szétnéz, beleront a porba,
és nyomában dübörög a horda.

(Weöres Sándor)

NAPSUGÁR

Ő lépked, ringatja magát,
agancsa égő, ékes ág.

Kányádi Sándor

A gímszarvas

Erdeink koronás királyának nevezik a vadászok ezt a pompás vadállatot. Mi teszi olyan méltóságteljessé? A szarvasbika hatalmas, koronára emlékeztető agancsa, büszke tartása, sötét, olykor fekete nyaksörénye és az őszi erdőben felbúgó hangja: „böge-se”. Ezzel a vadászszíveket megdobogtató, akár kilométerekre elhangzó „orgonahanggal” tudatja a tehennel hollétét, és hívja ki párvidalra vetélytársait.

A szarvaspárbaj nem ártatlan színpadi mutatvány, hanem vérre menő viadal. Előfordul, hogy az egyik bajvívó holtan marad a küzdőtéren. Végzetes az is, ha a két bika ágasbogás agancsa úgy összeakad, hogy a

küzdőfelek nem tudnak többé szétválni. Ilyen helyzetben sem enni, sem inni nem tudnak többé, és nyomorultul elpusztulnak.

Az ereje teljében pompázó csapatbikát a fiatal „szarvaslegények” messze elkerülik, de azért nem tűnnek el végleg, ott ólálkodnak a közelben, a kedvező alkalomra várva. Amikor aztán két méltó ellenfél talál egymásra, és összeméri erejét, a közelben leselkedő „legények” rögtön ott teremnek, és a „háremhölgyeknek teszik a szépet”, ugyanis a két egymással viaskodó ilyenkor se lát, se hall.

Mikor a párzási időszaknak vége, a bikák elhagyják a csapatot, és néhányadmagukkal „férfiklubokat” alkotnak. Azok a „nagyurak”, akik pár hónappal azelőtt még életre-halálra küzdöttek egymással, most együtt kóborolnak, közösen keresgélnek a

hó alatt a száraz fűvet vagy az ősszel lehullott makkot, és rágják le a fákról a zuzmót. Ínséges idők ezek. Ilyenkor állítják fel a természetbarátok az etetőket, hogy átsegítsék a szarvasokat a zord téli napokon.

Februárban a „királyok leteszik a koronájukat”, (nehéz azt állandóan a fején viselni). Ilyenkor a vadőrök összeszedik az elhullajtott agancsokat: gomb, késnyél, fogas lesz belőlük. Augusztus végére kinő a bika fején az új agancs, amely évről évre szebb és terebé-

lyesebb lesz. Persze az, hogy „milyenre sikerül”, nemcsak az állatokról, hanem a táplálék minőségétől is függ. Az agancs a vadászok áhított trófeája (persze nem az elhullajtott, hanem az, amelyen a szarvas koponyája is rajta van). A vadászok az agancsot nem csak formája, hanem súlya és az ágak száma szerint is értékelik. Ha mindkét agancs-

CSILLAG ISTVÁN rajza

száron 5-5 ág van, akkor azt a vadászok tízesnek hívják, ha az egyikén öt, a másikon csak négy ág fejlődött, akkor annak vadásznyelven páratlan tízes a neve.

A szarvastehenek külön csapatban járnak, amelynek vezetője egy öreg, tapasztalt tehén. A „női” társasághoz pár fiatal, „kamasz” bika is csatlakozik. A nőstényeknek sem agancsuk, sem sörényük nincs. A kis szarvasborjak május-júniusban jönnek a világra, és hároméves korukig az anyjuk mellett maradnak.

A csodaszarvas. A vadállatok között néha fehér példányok is megjelennek. Ritkaságuk miatt az ilyen állatokat ősidők óta szenteknek tekintették, és csodás történetek fűződnek hozzájuk. Ilyen lehetett a magyar regevilág csodaszarvasa.

Kiskópé

Milyen szarvasfajokat ismersz a gímszarvason kívül?

Rejtvény- pályázat

Szüretelnek, énekelnek,
Láttál-e már ennél szebbet?
Dió, rigó, mogyoró,
Musttal teli kiskancsó.
Sose láttam szebbet!
Akkora fűrt, alig bírom,
.....

Takáts Gyula *Szüreti versének* egyik sora az októberi rejtvénypályázat megfejtése. Töltsd ki a keresztrejtvényt a szokásos módon, majd a piros számok szerint másold át a megfelelő betűket a lenti, sárga kockákba. Ha szorgalmad egy kis szerencsével társul, ígérem, nem marad el a jutalom.

A Rejtvénykirály

	1	2	3	4	5	6		Z	
7	A								9
10	11		5			11	2		
14		15		V		16			
17			G	E	T				
18				Z		19			3
20			7		22		23		
	L	24				25		10	A
		26			4		6	P	
					1				

MÜLLER VILMOS rejtvénye

VÍZSZINTES

- Tojásos mártás
- Vékony fémlemez
- Csibehívó szó
- Ragadozó madár
- Imádkozni kezd!
- Kezdődik az oskola!
- Nem ama
- Ezt az erődöt védte
Zrínyi Miklós

- A hét vezér egyike
(TAS)
- Édes, becézve
- Kopó közepe!
- Növény, vásznat
szőnek belőle
- Az ókor fele!
- Nem elől
- Magok földbe szó-
rására használt
szerkezet

FÜGGŐLEGES

- Antal Béla névje-
gye
- Tojásvég!
- Arra a helyre vivő
- Végül kínos!
- Lángokban áll
- Jézus tanítványa
(APOSTOL)
- Az egyik kontinens
- Tóparti sár

- Valakit/valamit na-
gyon szerető, iste-
nítő
- Kicsi
- Levél közepe!
- Szemével érzékel
- Páratlanul nyurga!
- Heves Erna névje-
gye
- Folyadék

1 2 Y

F Ü 3 4 5 Ó 6

6 1 7 8 9 K 10

5 11 3 11 M

Fejér Huba rajza, Zabola

Ti küldtétek

1

Sipos István Márton és Szabó Attila, Magyarlapád: őszi esemény.

1. Ruhakészítő mester 2. Csíkos állat 3. Ilyen nyúl is van 4. Sok idővel ezelőtt 5. Étellel ellátó 6. Teknős hátán van 7. Itallal ellátó 8. Nem egészséges 9. Ha becézik, akkor Árpi 10. Az ebéd első fogása

1				
2				
3			G	
4	É			
5			T	
6				
7	T			
8				
9				
10				

A természetrajzórán a tanító megkérdezi:

- Gyerekek, mikor a legjobb gyümölcsöt szedni?
- Amikor a kutya meg van kötve – hangzik a válasz.

.....

Azt mondta az oroszlán:

- Savanyú a szőlő...
- És fölzabálta a szüretelőket.

.....

- Tudod, mi a különbség a feleségem és a víz között?

- Na, mi?
- Hát az, hogy a víz csak víz, de a feleségem Boris!

Papp Henrietta rajza,
Kézdivásárhely

A kolozsvári Zeneliceum tavalyi harmadikosainak történelemmel kapcsolatos feladatai közül kettőt ti is megfejthettek.

3

1. Tejtermék 2. Muzsika 3. Apró rágcsáló 4. Bácsi párja 5. Hideg évszakkal kapcsolatos 6. Helyeslő szavunk 7. Becézett iskola 8. Madár-ruha 9. Óvja 10. Se apja, se anyja 11. Zéró

4

1. Tyúk „férje” 2. Doktor 3. Az egyik alapszín 4. Ízelt lábúak 5. Élőlény 6. Afrikai folyó 7. Angol sárga

1				
2		V		
3				
4	Ó			
5				
6			U	
7		LL		

1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11			LL	

2

Két szőlőszem megy az úton.

Egyszer csak az egyik felkiált:

– Vigyázz, autó!

– Mikor? – kérdi a másik.

A szőlőszem választát megtudod, ha sorba olvasod az alábbiak közül azokat a betűket, amelyek csak egyszer szerepelnek.

Találd ki!

5

Keresd meg a két teljesen egyforma szarvast!

6

Melyik a kakukktojás? Miért?

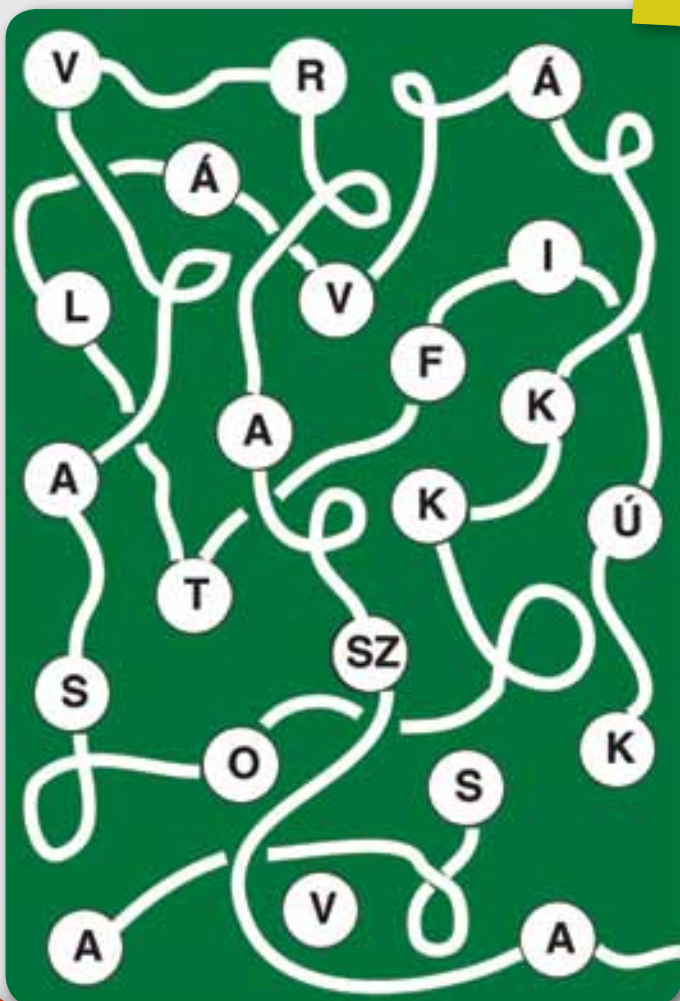
DÁM

RÉN

SZIRTI

JÁVOR

GÍM

7

Kövessd a szarvast, és olvasd sorba az érintett betűket – egy ballada címe a megfejtés.

8

Mit öntöz a kertész? Alkoss zöldségneveket az összekavart betűkből.

ALÁSTA

AFIKLOR

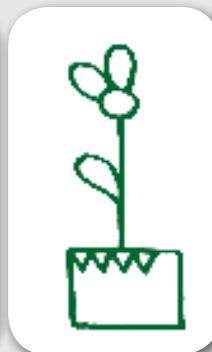
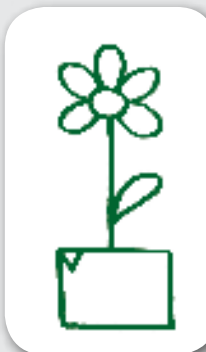
AAKIPPR

KMORÚ

9

Figyeld meg, milyen szabályok szerint követik egymást a virágok, és rajzold meg az utolsó lapocskát.

Ó	D	M	É	K
R	K	Á	S	I
Z	E	I	D	L
I	S	M	Ú	J
T	B	O	A	H

10

Válaszd ki minden sorból a jobb oldali kocskában levő színt, majd olvasd sorba a hozzájuk tartozó betűket.

Szeptemberi megfejtések

1. Vakáció 2. Ősz 3. Szeptember 4. Iskola 5. Napsugár 6. Jó tanulást 7. ...dagálykor kilöki a dugót 8. B, E 9. Jó szelet!

Őszi ezermesterek

Az öreg csósz a bajsztát pödri, **Kőrösi Mária tanító néni** **szalárdi** kisdíákjai a papírszalagot. Egyforma szélesre vágják, ceruzával sodorják, majd papírlapra ragasztják. A szőlőfűrthöz kivágott vagy rajzolt levél és göndör inda illik.

Séra Tünde és Opra Kinga tanítónő IV. C. osztálya **Marosszentgyörgyön** készítette a térhatású szőlőfürtöt úgy, hogy a szemeket szilikonnal ragasztotta egymás fölé. De gyuraccsal vagy kartonrétegekkel is megemelhetitek a pöttyöket.

Nichita-Sulyok Juliánna tanító néni a **szatmárnémeti Aurel Popp Művészeti Líceumból** küldte a finom szőlőfürtöket. Ki nem találjátok! Negyedikesei két-két „pufulecből” ragasztották, majd kifestették a szemeket.

Vitamindús kézimunkákkal lepette meg **Gász Ilona tanító néni** tavalyi VI. F osztálya a **sepsiszentgyörgyi Váradi József Iskolából**. Gyűjtsetek ti is össze a kertből, a kamrából mindent, mi szem-szájnak ingere, és engedjétek szabadjára a képzelőerőtöket.

A szászrégeni Augustin Maior Gimnázium IV. B osztálya **Mátyás Erzsébet tanító** nénivel színes szalvéta középebe papírgolyót kötözött, arcára mosolyt, bő szoknyájára mintákat festett, dióhéjból haját ragasztott – és kész is volt az ősztündérke.

A szatmárnémeti Hám János Iskolaközpont termeiben, a Vidám Versek Versmondó Versenyének második országos döntőjén kézimunkázás feleltette az izgalmakat. **Tompos-Urbán Klára tanító** néni küldte be szerkesztőségünknek a rafiahálóra ragasztott, papírcsíkokból hajtogatott csipkebogyó ágakat.

Varga Gabriella, szatmárnémeti olvasónk összegyűrt szalvétagalacsinokból ragasztott szőlős képet.

Maszat Művész

Az októberi feladathoz a zimándújfalui tavalyi III-IV. osztályos gyerekektől kaptam az ötletet. Szerkessz egy kört a lap közepére. Rajzolj köré kedved szerint: ez lesz a Föld, a városod főtere, a kerted, vagy aminek éppen elképzeled. Várom a kész munkákat!

Szólj, szám!

• A NEGYEDIKES CSAPATOK Szólj, szám!-pontszámuk alapján jutnak el a KAV 2011-es országos döntőjére, Temesvárra.

1. Nyelvünk zene. Weöres Sándor különös tehetséggel dúdolta versbe ezt a nyelvzenét:

– Írjátok ti is két rímelő sort ugyanerre a ritmusra.

2. Nyelvünk természettudomány. Röviden magyarázzátok meg, milyen megfigyelés alapján született felhő, égbolt, láthatár, délibáb, tűzhányó, pirkadat szavunk.

3. Nyelvünk logika. Szemben más nyelvekkel, a magyarban a dátumot az egésztől a rész felé, a nagy egységtől a kicsi felé haladva írjuk: év, hónap, nap. Így logikus. Írjátok le helyesen magyarul minél többféleképpen az alábbi, idegen sorrendben írt dátumot: **27.09.2010..** A hónapot római számmal, betűvel, rövidítve, a napot ponttal és toldalékkal is. Figyeljete a központosásra.

Berecz Ármin rajza, Gyergyószentmiklós

Levelező

• A földművesek ős-szel fejezik be a munkát, és gyűjtik be a termést, a tanulók épp ilyenkor lát-nak dologhoz. Ha szorgosan, jókedvvel végzi-tek munkátokat, a tanulást, gazdag lesz tanéve-tek termése. Akárcsak a mi levéltermésünk. Kö-szönjük, hogy írtatok, rajzoltatok nekünk: **Kun Anna, Banc Rebeca, Aranyosgyéres; Szarvadi Zsuzsa, Margitta; Kapronczai Katalin Tímea, Dés; Szász-Zsiga Nikolett, Péter-Jani Bianka, Kalotaszentkirály; Kardos Anna Adrienn, Nagysolymos; Berszán-Árus Dániel, Gyergyó-szentmiklós; a dévai Téglás Gábor Iskolaköz-pont IV.; a nagyváradi A. Mureşanu Iskola III. C és IV. C; a dési 1-es Iskola III.; a marosvásárhelyi L. Rebreanu Gimnázium III. G osztálya; a csík-szentgyörgyi III. B; a mezőfényi IV.; az udvarfalvi I–III.; a kovásznai III. B; az árpádi I–III. B osztály.**

Horga Mónika, zimándújfalui tanítónő versével emlékezünk az 1849. október 6-án mártír-halált halt aradi vértanúkra.

TÖBBEN, MINT TIZENHÁRMAN

Ma is.

Ma is
halálos csendben
és némán
bolyong a szélben
a szabadság.

Ma is
holdbéli árnyak
sóhajként
vár falhoz állnak
sápadt álmokért.

Ma is.

• Nagyon szép búcsúelőadást tartottunk a IV. osztály végén. Szívesen venném, ha megjelenne a műsorfüzetben. Az évek folyamán nagyon sokszor segítségemre volt a Napsugár által szerkesztett kicsi műsorfüzet. Most úgy gondoltam, én is segítenék a fiatalabb kollégáknak. Egy fényképet is csatoltam a volt osztályommal.

Bacsadi Izabella,
szilágyperecseni tanítónő

- A nagyváradai Szent László Gimnázium IV. A osztálya és **Dari Melinda tanító néni** tavaly is szorgosan gyűjtötte a bélyegeket, és így búcsúzott a tanév végén: Várunk jövőre is!

- A Napsugár Kiskópéja boldogan köszönti „druszáját”, a nagyváradai Andrei Mureşanu Iskola magyar tagozatának diáklapját.

A váradi Kiskópé szerkesztői, **Kun Ildikó** és **Hálás Ilona tanító néni** játékos feladatokkal csiszolják a kis olvasók esztét.

- A homoródszentmártoni tavalyi negyedikesek Őszi természetjárás címmel szerveztek kirándulást. A játékok, versenyek között madárijesztőkészítés is szerepelt. Íme a két díjazott bábu és a büszke alkotók.

- Nagyon örültünk a Szivárvány születésnapi meghívójának, csak az volt a baj, hogy nem mindenki mehetett az osztályból. Így a tanító néni azokat vitte el, akik megírták a levelet a Napsugárnak. Ilyen sok gyereket még nem láttam együtt. Jó volt megismerni, hogy kik szerkesztik a Napsugárt. A koncerten jól mulattunk, a biciklis szám tetszett a legjobban. Csipike és Kukucsi is nagyon jók voltak, fényképet is készítettünk velük. **A csíkbánkfalvi IV. B osztály**

- **Szász Erika tanító néni** küldte el szerkesztőségünknek a marosvásárhelyi 2-es Iskola tavalyi III. D osztályának fényképét és hibátlan bélyeggyűjteményét, amelyért jutalmát már rég meg is kapta a kis csapat. Reméljük, ti is, mindannyian!

- A dévai tavalyi IV. A osztályt **Szabó Ildikó tanító néni** hozta el szerkesztőségünkbe. **Erős Abigél** és **Székely Rita** így számolt be a látogatásról: Nagyon szép kiránduláson voltunk. Megnéztük a Bethlen Gábor Kollégium múzeumát, Mátyás király szülőházát, a botanikus kertet és a templomokat. Persze azt se felejtjük el, hogy a Napsugár szerkesztőségében megismertük Kószabószát, és fejről fejre repült az okosító korona.

- Örömmel mutatjuk be nektek ezt a szép és békés kutyatestvérpárt. A gazdijuk **Szász Nikolett**. Várjuk a ti kedvenceitek fényképét, de arra kérünk, hogy néhány sort is írjatok róluk.

Itt születtem

Hajdani városkép

A református templom

Zilah, románul Zalău, németül Zillenmarkt, korábban Waltenberg, Szilágy megye mai székhelye, 1972 óta megyei jogú város.

Kolozsvártól 86 km-re északnyugatra, a Meszes lábánál, a Zilah-patak két partján fekszik. Vártelek és Felsőnyárló falut is hozzá csatolták.

E hely már a rómaiak által is ismert volt, erre utal a határában található őrtorony és római út maradványa. A települést 1150-ben Zyloc néven említik először.

1241-ben a tatárok felégették. A legenda szerint csak egy tyúktól maradt meg a városból. Nagy Lajos korában már vásártartási jogot, 1446-ban pedig pallosjogot nyert. 1598-ban csatolták Erdélyhez. 1806–1876 között önálló törvényhatósági joggal felruházott, szinte kizárólag magyarlakta város volt. Az első világháború után megkezdődtek a nagymérvű betelepítések, s mára körülbelül 80%-ban románlakta város.

A városnak XIII. századi, többször átépített református temploma van, mely mai formáját az 1907-es felújítással nyerte el. Egyike a legnagyobb erdélyi református templomoknak.

Akikre büszkék vagyunk. Zilahon, a Wesselényi-kollégiumban volt diák Ady Endre költő, akinek nevét később viselte is az iskola, valamint Márton Gyula nyelvész professor, és itt született Lábass Juci színésznő. Itt működött Balázs Árpád zeneszerző, a magyar nóta koronázatlan királya. Zilahi dalai közül legismertebb a „Gyere velem akáclombos falumba”.

A reformáció előtt nem volt magasabb fokú iskola Zilahon. A református főgimnáziumot Wesselényi Miklós báró alapította, támogatta az új iskola építését, az iskola főgondnoka is volt. Szobra a város főterének díszé, Fadrusz János faragta. Az 1902-ben újjáépített isko-

Büszkeségünk, a Wesselényi-szobor Fadrusz János alkotása

Fadrusz Turul-szobra elpusztult, de újraalkották

la felvette a Wesselényi nevet, amelyet 1947-ig viselhetett. A kommunizmus alatt államosították. 1989 után újra beindulhatott a hajdani Wesselényi Református Kollégium, de az épületet a mai napig nem kapta vissza. A Szilágyság Alma Matere mindennek dacára nagy népszerűségnek örvend a környék református lakosságának körében.

„Ember vigyázz, figyeld meg jól világod: ez volt a múlt, emez a vad jelen, – hordozd szívedben...” (Radnóti Miklós)

2008. november 9-én, vasárnap délelőtt a zilahi belvárosi református templomban ünnepi istentisztelet után mutatták be a lebontott Turul-szobor rekonstruált mását, a templomkertben ideiglenes talapzatra állított szobrot.

A pogány oltárként elképzelt szobrot Fadrusz János adományozta a városnak. 1902-ben leplezték le a városháza mögötti Szikszai-parkban. Azóta már csak kevesen emlékeznek rá.

Iskolánk az Avram Iancu Sportliceum. Nagyon szeretünk itt tanulni, játszani, ünnepelni, versenyezni. Karácsonyváro ünnepi vetélkedőn, mesemondó versenyen vettünk részt. Emlékezetes marad tanév végi műsorunk is.

Még sok mesélnivalónk lenne, de inkább gyertek el Zilahra, s folytassuk itt a bemutatót.

A Wesselényi Kollégium

Iskolánk

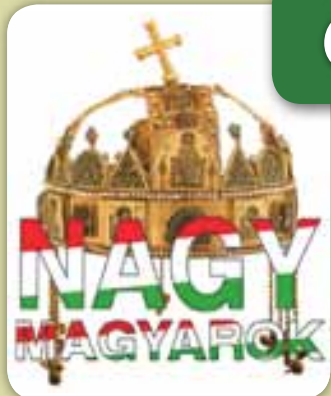
Nemcsak a közönség, mi is jól mulattunk az osztályünnepélyen

Osztályképünk egy másik híres Fadrusz-szobor előtt készült. Melyik városban?

Üdvözl minden Napsugár olvasót a tavalyi IV. B. osztály és FAZAKAS CSILLA tanító néni.

Ősi tudásunk II.

Szeptemberben azt ígértem, folytatom mesémet arról, hogy milyen magas szintű szellemi és anyagi műveltséget hordozott a magyarság az ősidőkben. Tudásunk nemcsak abban a korban volt egyedülálló, hanem sok szempontból ma is korszerű.

- A magyar könnyűlovasság győzelmeinek a harctudáson és a fegyvereken kívül volt még más titka is: a páratlan szervezettség és a gyors mozgás. Minden lovas-íjásznak több váltólova volt, és teljes felszerelése – kard, fokos, íj, tegez 25 nyílvezzővel, 25 tartalék nyílhegy, bőrpajzs, könnyű, tiszafavázás bőnyereg, a nyeregre akasztott vászonzacskókban 6 heti élelem – mindössze 45 kilót nyomott. Hogyan lehetséges ez? Úgy, hogy **őseink ismerték az ételporokat**. A szárított és porrá zúzott **húsból, zöldségekből** az esti tábortűznél percek alatt laktató levest főztek a **bográcsban**, amit szintén mi hoztunk be Európába. Reggel kulacsukba friss vizet merítettek, **tejport** szórtak, a nyeregre akasztották. A lovaglás közben jól összerázódott, tápláló ital egész nap erőt adott. 6 kiló levespor, 6 kiló tejpor, 6 kiló köles, 1 kiló só annyit ért, mintha 120 kilónyi friss ételmet cipeltek volna magukkal.

- A IX. századi Európában egyben megsütötték, kenyérrel, kézzel és késsel ették a húst. Árpád magyarjainak sokkal fejlettebb volt **az étkezési kultúrája**. Villát, kanalat is használtak. Ismerték a vagdalt, saját lében párolt, pörkölt, fűszerekkel, zöldségekkel összefőzött, gyümölcsmártással gazdagított húskételeket. A csípős ízt már ekkor is kedveltük, és mi ismertettük meg Európával, ám akkoriban még nem a paprikától csíptek a magyar ételek.

- Mai tudásunk szerint a paprika őshazája Mexikó, az 1500-as évektől, török közvetítéssel, vörös törökbors vagy tatárkabors néven terjedt el nálunk. Eleinte dísznövény, majd gyógyszer volt, később a **legismertebb magyar fűszerré** vált. A **kalocsai**, a **szegedi paprika** valódi „hungarikum”, íze, színe, illata túlszárnyalja az indiánok paprikafajtáin. Szent-Györgyi Albert magyar professzornak Nobel-díjat is hozott a paprika: a C-vitamin felfedezéséért.

- Téved, aki a tulipánt holland virágnak hiszi. Ők ugyanis csupán 400 éve, a magyarok 3000 éve termesztik. A **tulipán** ősidők óta a legjellegzetesebb motívuma népművészetünknek. Ázsiából származik. Egyetlen őshonos európai tulipán-fajta van, ám annak nem Hollandia, hanem a Kárpát-medence a hazája. A tudományos neve: **Tulipa Hungarica**.

Mangalica

- Őseink kiváló állattenyésztők és földművesek voltak. A mai tudomány elemzései döbbenetesen rá, mennyire jó minőségű és egészséges volt minden termékük: a tönkölybúza, a mangalicahús és zsír, a rackagyapjú. Őshonos állatfajaink közül ma már nemzeti kincs-ként védnek: kilenc kutyafajtát, három parlagi tyúk fajtát, a szilaj marhát, három mangalica fajtát, a tincses kecskét és galambjainkat. Ez azt jelenti, hogy nem lehet őket keresztezni, az országból engedély nélkül kivinni, meg kell őrizni a tiszta vérvonalat.

Rackajuh

Komondor

- Tanulhat a ma embere abból is, ahogyan a régi magyarok megművelték a földet. Nézz utána, vannak-e a szülőhelyed körüli dombok hátán **pallagok**. Ezek, a csúcs körül szabályos gyűrűkben körbefutó földbordák nem mások, mint több ezer éves, **épített teraszok**, amelyeket őseink alakítottak ki, és műveltek meg.

Pallagok

- A régészek feltárták azt is, hogy az Árpád-korban a Kárpát-medence alföldi területein a „civilizált” Európát évszázadokkal megelőzve egységes elvek szerint kialakított **csatorna-rendszer** létezett, amely elsőként Európában lehetővé tette az **öntözéses gazdálkodást**. A **vetésforgót** is mi honosítottuk meg a világnak ezen a részén.

Ismerjük meg, építsük világunkba őseink tudását, rendezett életét, hitét. Ez egyetlen esélyünk, közös feladatunk. Csak ez tarthat meg, és tehet ismét nagygyá bennünket. Hogy nagyon nehéz? Valóban. Ám nincs az az áldozat, amit magyarságunk meg ne érdemelne.

Zsigmond Emese

A Bábaköve

Elmondta a héderfái
Peti Katalin
2010 májusában a ma-
rosvásárhelyi Országos
Regemondóversenyen.

Fogaras vidékén van egy kőbálvány, sza-
kaszott olyan, mint egy leány.

Elmondom nektek e kőbálvány történetét.
Réges-régen, mikor még a földön tündérek is
laktak, Brassó mellett, a Királykőn, ragyogó
szép várban egy tündérleány lakott. Szem-
ben Királykő várával, Feketehalom várában
lakott a fekete királyné egyetlen fiával.

Dali szép legény volt ez a fekete királyfi,
kapott volna királykisasszonyt, minden ujja-
ra kettőt, de neki egy sem tetszett. Meglát-
ta a tündérleányt, s ettől a pillanattól kezdve
nem volt többé nyugodalma.

Azt mondta az édesanyjának:

– Nem kell nekem, édesanyám, senki más
ezen a világon: egyedül a tündérleány.

– Jól van, legyen a te szíved kívánsága sze-
rint – mondotta a fekete királyné.

A királyfi felült hófehér paripájára, s elvág-
tatott Királykő várába.

A tündérleány éppen ott sétált a vár ud-
varán, s mikor a királyfi leszállott a lováról,
nagy büszkén félrefordította a fejét – még a
köszönését sem fogadta a királyfinak.

– Ne fordulj el tőlem, te szép leány, érted
jöttem, gyere velem, légy az enyém! – esen-
gett a királyfi.

A tündérleány nagyot kacagott.

– Ó, te hitvány, földi féreg! Tudod-e, hogy
tündérleány vagyok? Földi ember gyermeke
nem való énhozzám.

Azzal otthagyta a királyfit, felszaladott a
palotába, s többet nem is mutatta magát.

Visszament a királyfi nagy búsan, és sírva
borult az édesanyja keblére.

– Anyám! Édesanyám! Nem szeret a tün-
dérleány, meghalok nagy bánatomban.

Attól a naptól fogva nem lehetett meg-
vigasztalni a királyfit, fogyott, mint az égő
gyertya.

Meghalt a szegény királyfi. Mikor aztán el-
temették, a fekete királyné felkerekedett a
katonáival, indult Királykő vára ellen, hogy
megbosszulja a fiát. A tündérleány alig tudott
elmenekülni a várból. Szaladott, mint a se-
bes szélvész, de a királyné mindenütt a nyo-
mában, szórta az átkot a fejére.

– Hátha sem átkom meg nem fog, sem én
meg nem foghatlak, legyen belőled kőbál-
vány, ne pusztuljon el miattad soha senki! –
kiáltotta a királyné szörnyű haraggal.

S ím, egyszerre megállott a tündérleány,
mintha földre gyökerezett volna a lába, s ab-
ban a pillanatban tetőtől talpig kőbálvánnyá
váltzott.

Azt a követ úgy hívják az itt élők, hogy Bá-
baköve.

Farkas Tamás,
Nyárádszereda

Juhás Erik,
Nagyvárad

Komporály Delinke,
Magyarhermány

Beküldték olvasóink a nagybányai N. Iorga Iskolából

Egyszer régen, mikor még városunk főtere puszta volt, egyik este a Morgó felől hatalmas morajlás hallatszott, s keleten vörös láng lobbant az égen. Az asszonyok összevissza kiabáltak:

- Isten ide is csodát küldött!
- Menjünk mi is, látnunk kell!
- Micsoda lehet ott? Tán nem tűzvész? Vagy talán tüzet raknak az atyfiak, borjút sütnek, s minket nem hívtak meg a lakomára? Ejnye!
- Nocsak, nocsak! Ne siessétek el a dolgot! Nem csoda az... és nem is micsoda! Jönnek a tatárok! Minek vigadnátok? – mordult rájuk egy bölcs öreg.
- A barátok? Jaj, de jó!
- A bojtárok? Az még jobb, mert...

– Siket az egész társaság! Nem barátok, s miféle bojtárok? Hallják-e kendtek? Jönnek a tatárok!

– Atyaúristen! Az baj!

– Ajaj, nagy baj!

Ekkor egy daliás ifjú szólalt meg:

– Ne búsuljanak, néném, összeszedem én a legénységet, talpra áll a magyar ember úgy, mint annyiszor már eddig. Nem hagyjuk a zsvány barbárokat a fehérnépekhez közeledni. Menjenek mind a rengeteg erdő mélyére, mi majd elbánunk a pogány kutyákkal.

Még az erdő széléig sem értek az asszonyok, amikor reménységük szertefoszlott, hisz látták, mint esnek el a magyarok, a tenger sok tatár lovas meg csak zúdult tovább. Továbblépni sem volt erejük. Könnyük megeredt, sírtak, ríttak keservesen, mint a záporosó. Ettől a Zazar hömpölygő folyóvá áradt, s úgy elmosta a tatárokat, mint a homokvárat a haragos tenger. Meghengergette őket a vízözön, hogy a csontjuk miszlikbe törött. Amelyik pedig kínal-bajjal épkézláb megmenekült, úgy futott rémületében, hogy a lába sem érte a földet.

Így mentették meg az asszonyok az emberüket, a lányok a szeretőjüket, s azóta Asszonypatakának hívták a város határában folyó Zazart.

No de ma már másként hívják, mert már régen nem szeretik úgy az asszonyok az emberüket, a lányok a szeretőjüket.

Elég kár, de azért szerencse, hogy ma már nem támad a tatár.

SZÉKELY GÉZA rajzai

Az én újságom

Öröm kézbe venni ezt az újságot. Ahogy lapozgatom, úgy érzem, mintha egy új világ tárulna elém. A sok vers, a furfangos rejtvények, a viccek. A sok rovat, amikből csomó ismeretet lehet szerezni állatokról, növényekről. És a szövegekhez kapcsolódó vicces, olykor elképesztő képek, rajzok. A posztereket is nagyon élvezem, mindegyiket kiteszem a falra.

Igazi gyerekújság ez a Napsugár.

Giliga Dóra Anna, Marosvásárhely

Napsugár, mindig nagyon szépeket írtok, és nagyon vagányak a feladatok is!

Kilyén Dóra, Marosvásárhely

Köszönöm a Napsugarat, ügyesek vagytok! Én is ügyes vagyok! A Szivárványból régebb sok éneket tanultam, meg furulyázni is. Örülsz-e a levelemnek?

Csata Nóra, Gyergyószentmiklós

Mindig örömmel fogadom a Napsugár új számának megjelenését. Nagyon szeretem megfejteni a rejtvényeket. Gondoltam, én is megpróbálok egyet szerkeszteni. Lehet, hogy tetszeni fog.

Crăciun-Baja Emőke, Végvár

Nyegrán Tamás, Szilágysomlyó

Nagyon örülök, hogy létezik a Napsugár gyermeklap. Szeretek dolgozni benne. Remélem, még sok-sok évig megjelenik, mert én nagyon szeretem a Szólj, szám!-ot és a Rejtvénykirályt is, de azon kívül mindent szeretek. Amikor megérkezik egy új, elolvasok, megoldok benne mindent, és már alig várom a másikat, de addig is rejtvényt készítek.

Kacsó Zsuzsi, Csíkszereda

Ebben az évben még nem írtunk neked, ezért kérünk, fogadd szeretettel tanév eleji köszöntésünket.

Adjon az Isten sok termékeny esztendő számodra, lelkes olvasókat, szorgos levelezőket és jó egészséget, hogy ilyen szeretettel szólhass hozzánk, hogy ennyi örömet szerezhess mindannyiunknak!

A gyulakutai IV. A osztály és Szabó Irén tanító néni

Mudure Evelin, Kolozsvár

Uhelszki Krisztina, Beszterce

Albert Kinga Krisztina, Dés

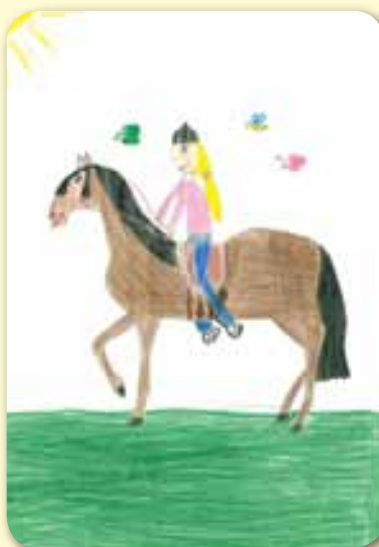
Fülöp Adrienn, Marosvásárhely

Őszinte szeretettel és tisztelettel tolmácsolom tanítványaim és jómagam jókívánságait az új tanévben, hogy ebben az évben is, mint mindig, sok érdekes és hasznos dologgal találkozhatunk a Napsugár lapjain.

Mi is megpróbáljuk a legszebb alkotásokat elkészíteni, és ezekből Önöknek is néhányat elküldeni őszi üdvözlétként.

A csíkszeredai Petőfi Sándor Iskola IV. A osztálya és Waczel Enikő tanító néni

Szarvadi Zsuzsa,
Margitta

Kolcsár Edina,
Szászrégen

Kívánunk erőt erre a tanévre is, hogy sok szép mesét és feladatot kapjunk a Napsugárban.

A bánffyhungyadi IV. D osztály és Boldizsár Tünde tanító néni

Megkaptuk a Napsugárt, és izgatottan fedeztük fel benne magunkat és a munkáink méltatását! A gyerekek azt mondták, hogy ezeket a számokat elteszik, hogy majd saját gyerekeinek is megmutathassák. Ösztönzőleg hat rájuk, hogy munkájukat értékelik.

Nagy megtiszteltetés, hogy a Napsugárral, Veletek együtt dolgozhatunk! Köszönjük ezt a lehetőséget!

Gábor Lizetta, Papp Ibolya tanító néni és a tavalyi IV. B, Marosvásárhely, T. Vladimirescu Gimnázium

Köszönjük az ajándékot, remélem, hogy még sok-sok örömet, fényt ad az Önök Napsugara az ország magyar gyermekeinek.

Bacsadi-Diószegi Piroska tanítónő, Szilágybagos

Megkaptuk a Napsugárt, minden gyerek nagy izgalommal lapozta. Már be is ragasztottuk a bélyegeket a gyűjtőlapra. Ahogy kiosztottam, a gyerekek belemélyültek az olvasásba. Köszönjük, hogy ilyen jó gyermeklapot adtok a kezünkbe.

Farkas Mónika tanító néni, Juhász Gyula Iskola, Nagyvárad

Muzsnai Orsolya, Marosvásárhely

Tolnai Róbert, Szilágysomlyó

Szilágyi Anetta, Kolozsvár

Irkafrka

Elmúlt a nyár, itt az ős,
szőlőt őríz már a csősz.
Levél sárgul, szőlő pereg,
még az ősszel férjhez megyek.

Esik eső, csepereg,
sárga levél lepereg.
Esik eső, ujujúj,
hozzá még a szél is fúj.
Lengyel Zsuzsánna Erzsébet,
Dicsőszentmárton

Bálint Kinga, Csíkszereda

Itt az ős, itt az ős,
A madarak elrepülnek,
Színesedik a világ,
A gyerekek örülnek.

Kezdődik az iskola,
Megszólalt a csengő,
A gyümölcsök érettek,
Gazdag az esztendő.

Uhelszki Krisztina,
Beszterce

Bai Eszter, Szilágypanit

Boldogan emlékezünk vissza
A szép nyári délutánokra.
De most már jönnek a hidegek,
Itt van az ős.

Magyarosi Réka Kinga,
Dicsőszentmárton

Zilahi Levente,
Szatmárnémeti

Bartalis Emese,
Pottyand

Az ős lágú fuvallattal, majd erős széllal jön. Rövidebbek a nappalok, hosszabbak az éjszakák. Begyűjtik a termést. A vándormadarak elrepülnek. A levelek sok színben pompáznak. Ez az ős rendje.
Az ős úgy jó, ahogy van.

Zahari Dávid, Nagyvárad

Csendes eső esetet,
hullanak a falevelek.
Szél hancúrozik vidáman.
A termés koppan-pottyán
a szép, nagy kosárba.

Kezdődik az iskola,
jó sok elsős jár oda.
Repdesnek a madarak,
s közben búsan dalolnak.
Costiniuc Andrea,
Sepsiszentgyörgy

Lukács Kinga, Zetelaka

Tolnai Bence, Szilágyfőkeresztúr

Minden gyerek táskát vesz a hátára,
s elindul az iskolába.
Fel a lépcsőn, be az ajtón
addig-addig mendegélnek,
míg az osztályba nem érnek.
Mennek az emberek, mendegélnek
fel a dombon, a szüretre.
A szüret végén lakomáznak,
jóllaknak, s berúgnak.

Kozma Hajnalka Éva, Szilágypanit

Bereczki Natália,
Lecsmér

Jön az ősz, színes nadrágban táncol,
Leveleit színnel befesti százszor.
Bő termést ad, s ha rossz lesz a kedve,
Kiül ködként a hegytetőre.
Onnan nézi színes világát,
Pincébe csempész körtét, diót, almát,
S ha majd búcsúzóul integet neked,
Kiáltsd azt, hogy jövőre is várod,
És nagyon szereted.

Borbándi Zsuzsanna, Magyarlapád

Fazakas Borbála,
Kolozsvár

Tanuljatok, gyerekek,
Mert ettől boldogok lesztek.
Égben járó képzelet –
Legyen meg ez nektek.
Tudjatok csodálatosan olvasni,
Mert ez az életben nagy kincs.
Kívánok nektek sok jó jegyet,
S fogadjatok szót a tanító néninek.

Bartha Noémi Kinga, Torda

Címlap: Ángya-Sipos Stefánia, Szilágyosmlyó

Fakó levél susogása,
bölcs bagoly huhogása,
éhes kutya ugatása,
harmatpermet csillogása.
Ökörnyál utazása,
napsugár hullámlása,
fürgé mókus ugrálása,
madársereg utazása.

Dombi Evelin Rozália
és **Herédi-Füzy Tamás,**
Kolozsvár
Gáll Boglárka,
Székelyszenterzsébet

Levelek hullanak, hullanak a földre,
száz vagy millió is hull a földre.
Számolják a leveleket a gyermekek,
de még egy-egy dió is esik a fejekre.
Áll a diófa, és érett kincsei válnak tőle,
szellő, ha bántja az ágat, leesnek a földre.

Szegedi Tímea, Zetelaka

Molnár Imre,
Bálványosváralja

Bereczki Natália,
Lecsmér

E lapszám támogatói:

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a **NAPSUGÁR Kft.**

Szerkesztik: **ZSIGMOND EMESE** főszerkesztő, **MÜLLER KATI** képszerkesztő. Lapterv: **Könczey Elemér**. A szerkesztőség postacíme: 400462 Cluj, Bld. C. Brăncuși nr. 202. ap. 101., C.P.137. Telefon/fax: 0264/418001. Megrendelhető a szerkesztőség címén. E-mail: naps.sziv@napsugar.ro. Honlapszerkesztő: **Komáromy László**; www.napsugar.ro. A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont IBAN RO45RNCB0106026602080001 B.C.R., SÚC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR – EDITURA SRL. CUI: 210622 Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. Nyomdájában.

ISSN 1221-7751

Ára 2,5 lej

ERDÉLYI NÉPVISELETEK

KALOTASZEGI LEÁNY, LEGÉNY

„Mennyi szín, mennyi szín, mennyi kedves,
És tarkaságban annyi nyugalom.”

Ady Endre

Vágjátok ki,
és ragasszátok
nevetek mellé
a gyűjtőlapra.

Kalotaszeg

